

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1618. usque ad annum 1620

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118847

§. 2. Gomaristarum tumultus Amstelodami contra Arminianos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67326)

gium, quo motam controversiam non Sæc. XVII.
 esse circa fidem ajunt, recurrere coacti A.C. 1618.
 fuerint, prout ad annum sequentem lu-
 culenter patebit.

§. II.

Gomaristarum tumultus Amstelodami contra Arminianos.

Deficiente igitur legitimi Judicis au-
 ctoritate tanto furiosius Gomarista-
 rum seu Contra - Remonstrantium in
 Arminianos, & in illos horum exar-
 descebant animi, quanto arrogantius
 Gomaristæ Mauritii Comitis Nassovii,
 Principis Aurasici, & ex Ordinibus non
 nullorum patrocinium potentiamque
 jactitabant: nec moderatiores erant
 Arminiani, seu Remonstrantes, qui uni-
 versum ferme populum, atque ex Op-
 timatibus non paucos, suæ doctrinæ
 suffragari gloriabantur. Horum igitur
 præsidio tuti Remonstrantes domina-
 die duodecima Februarij Amstelodami
 hora constituta in ædibus cujusdam
 mercatoris convenerant, sectæ suæ Præ-
 conem audituri. Id cum Gomaro - Cal-
 vinistæ animadvertissent, ingens con-
 tinuo eorum multitudo domum primam
 assultat, mox & fenestras, valvasque
 lapidibus obruit, & paulopost cives
 magno numero accurrentes vim inten-

*Newill. hist.
 D' Holland.
 tom. I. pag.
 110.
 Jæger. hist.
 Eccl. I. 7. c. 7.
 Merc. Gal-
 lob. tom. II.
 lib. 3.*

A 3 tant

Sæc. XVII.
A. C. 1618

tant & arma, domusque vastitatem, ni novæ hæresis declamator prodeat, minantur: ubi igitur misellus Præco e fuggestu suo descendere cogebatur, nulla mora primo convitiis, postea pugnis & fustibus contusum, amictu spoliant; pars & sanis impetum, ac luto foede conspurcatum in aquas domui proximas raptant, in illas eum, ut os porcinum, corpusque spurcum elueret, abs dubio projecturi, nisi tempestive in ædes quasdam dilapsus, vitæ periculum evasisset, pro quo tamen interim furentibus Gomaristis pœnas dedere Mercatoris ædes, in quibus scamna, subsellia, fenestras, magnamque suppellectilis partem in aquas abjecerunt.

Nec tamen hac calamitate sapere docti Remonstrantes, denuo evoluto octiduo die decima nona ejusdem Mensis in alterius opulenti Mercatoris *Egberti Petri Biscopii* domo convenerant. Jam iam alius ad dicendum Orator accinctus, ad audiendum frequens cœtus paratus & arrectus stabat, cum Prætor Urbanus paris seditionis tumultum veritus, cum apparitorum manu superveniens, conventibus æque ac ejusmodi declamationibus posthac finem poni præciperet. Enimvero Arminianorum potissimi, ut morem gerere simularent, ædibus excessere: vix autem Prætor ab-

abscefferat, cum illico millia circiter Sæc. XVII.
 Gomoristarum plebeia multitudo in- A. C. 1618.
 ditis clamoribus instaret, atque ad per-
 niciem & internecionem, Arminiano-
 rum omne nomen deposceret: alii insa-
 ne bacchantes Mercatoris domum obfi-
 dent, fenestras saxis, portam vectibus,
 in ipsa domo scamna, sedes, & sugge-
 stum convellunt, supellestem, penum,
 pecunias, celasque diripiunt, cuncta
 vini aliorumque liquorum, quos abli-
 gurire haud poterant, dolia effringunt,
 capsisque convulsis & arcis pretiosas
 telas, ceterasque merces tanquam bel-
 lo victores in prædam inter se dividunt:
 obsistentes vero armata manu, minis-
 que necis repellunt: Jam spoliis satu-
 res, in Arminianum inquirunt Præco-
 nem, qui tamen contumeliæ, qua nu-
 per ejus Socius afficiebatur, haud im-
 memor, mature sese periculo subduxe-
 rat, nequidem expectato famuli sui mini-
 sterio. Hunc vero quamprimum conspe-
 xerant Gomaristæ mox pallio spoliant,
 pessime, ac inhumanissime mulctant;
 tunicam quoque ejus foede laceratam
 inter se partiuntur, & lacinia quisque
 partem spiris pileorum inserunt, tan-
 quam puri veterisque Calvinismi tesse-
 ram, & damnati Arminianismi Signum:
 In quo symbolo Calvinistæ præter inten-
 tionem concinne significabant, quod

Sæc. XVII. eorum Protoparens æque ac quondam
A. C. 1618. Arius inconfutilem Christi tunicam,
 Ecclesiam, Luthero forficem commo-
 dante, foede difsecuerit.

Tenuerat hæc furentium rabies jam novem omnino horas, nec illius adhuc exitus sperari poterat; æris igitur campani pulsu, & Præconis per omnes plateas obequitantis voce tumultuantes, indicta etiam mortis pœna, domum sese recipere jubentur. Ad has tamen voces surdæ erant eorum aures: quocirca fuggressi Magistratus unacum armatorum centuria, pontibus aliquot retractis, turbam interciderunt, turbulentamque plebem disjecere. Tertia post hora, nocte insequenti novis direptionibus ansam præbuit incendium in publico diversorio, aliisque duabus ædibus exortum, ad quod partim restinguendum, partim resuscitandum tumultum confluxerant quamplurimi: ut ergo malo remedium tempestive afferretur, Magistratum jussu haud pauciores quater mille militum, civiumque armatorum congregantur, ut ea nocte dieque postero toto per urbis plateas passim distributi excubias agerent. Die autem vigesima Februarii facta per domus inquisitione ex tumultuantibus duodecim deprehensi, atque in carcerem conjecti fuere, vagabundi vero, nullis-

nullisque fervitiis obstricti, quorum Sæc. XVII.
 numerus ad tria millia ascendebat, A. C. 1618.
 propolita capitis poena, urbe excedere
 jussi sunt: ut autem imposterum ejus-
 modi tumultibus obviaretur, auctori-
 tate publica Templum aliquod Arminia-
 norum Concionibus peculiare in urbe
 concessum est.

§. III.

*Novi Arminianorum motus contra
 Gomaristas.*

Hac ratione paulo quietiores erant Ar-
 minianorum res & Conventicula, sed
 non in longum tenuit hæc malacia;
 quippe Ultrajectenses, Lugduno-Bata-
 vi, & Harlemenses instigante præpri-
 mis Barnefeldio, Utenbogardo, Le-
 denbergio, Hugone Grotio, aliisque
 sententiam suam tam de jure Ministerii
 Pastoralis, quam de Prædestinatione ar-
 mis tutari decreverant. Adstipulaban-
 tur eis Hollandiæ West-Frisiæ Ordines
 edita hanc in rem declaratione. Amste-
 lodamensis tamen Senatus non modo mi-
 litem conscribendi facultatem Arminia-
 nis denegabat, sed etiam contra eos
 Synodum nationalem indicere statue-
 bat; insuper Dudlæus Charletonus,
 quem Jacobus I. Angliæ Rex pro com-
 ponendis his dissidiis ablegaverat, in